

Prográmmakategoriija 13.60 Sámi ulbmilat

Golut prográmmakategoriijas 13.60 juhkkovuvvon kapihttaliidda

					(1 000 ruvnnuid mielde)
					Proseanta- saš rievdadus
Kap.	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahtta 2015	Árvalus 2016	15/16
560	Sámediggi	270 540	281 829	285 578	1,3
561	Doarjagat sámi ulbmiliidda	16 729	15 188	15 500	2,1
562	Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš	6 348	5 095	5 210	2,3
563	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš	6 427	6 744	8 419	24,8
Supmi kategoriija 13.60		300 044	308 856	314 707	1,9

Boađut prográmmakategoriijas 13.60 juhkkovuvvon kapihttaliidda

					(1 000 ruvnnuid mielde)
					Proseanta- saš rievdadus
Kap.	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahtta 2015	Árvalus 2016	15/16
3560	Sámediggi	75 000			
3562	Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš	3 205	2 000	2 046	2,3
3563	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš	2 445	2 500	2 907	16,3
Supmi kategoriija 13.60		80 650	4 500	4 953	10,1

Ovddasvástádussuorggit

Sámit leat dohkkehuvvon Norgga álgoálbmogin, ja Vuodđolága paragrafa 108 ja sámeláhka leat sámepolitihka riikkalaš riektovuodut. Ráđdehusa ulbmil lea ahte sámit galget beassat ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset. Norggas leat arvat álbmotrievttálaš geatnegasvuodát ge mat leat láidestannjuolggadusat sámepolitihkkii. *ILO-konvenšuvdna nr. 169 Álgoálbmogiid ja čeardaálbmogiid birra iehčanas stáhtain* ja siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid konvenšuvnna artihkal 27 leat guovdilát dán oktavuodas.

Sámediggi lea sámiiid álbmotválljen orgána ja ráđdehusa deháleamos gulahallanguoibmi sámepolitihkalaš áššiin. Ráđdehus hukse iežas barggu viidásat daid ásašuslaš ja rievttálaš rájáid vuodul mat juo leat mearriduvvon sámepolitihkkii.

Buot departemeanttain lea ovddasvástádus čuovvolit stáhta sámepolitihka iežaset surggiin. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanttas lea ovddasvástádus oktiieivehit stáhta politihka mii guoská sámiiide Norggas, ja galgá bargat dan badjelii ahte surggiid rastásaš ja hálldahusdásiid rastásaš politihka lea ollislaš ja oktasaš.

Stáhta ovddasvástádus lea sihkarastit ahte sámiiid beroštumit váldojuvvojit vuhtii. Seammás stáhta bidjá vuodđunis ahte giełddat ja fylkkagiełddat iežaset álggan ja báikkálaš demokratiija oassin maidđái čuovvolit guovdilis geatnegasvuodaid sámi ássiid ektui.

Ovdánanmearkkat ja hástalusat

Ráđdehus háliida sealluhit sámegielaide ja áigu deattuhit ahte sámegielaide ii šatta váddásat dilli gielddaid juogu nuppástusaid geažil. Go ulbmil lea fállat buriid dearvvašvuoda- ja fuollabálvalusaid buohkaide, de lea dehálaš ahte fágabargiin lea máhttu sámegiela ja sámii kultuvrras. Bargu man ulbmil lea ráhkadit stuorát ja nannosat gielddaid, sáhttá bohciidahttit gažaldagaid mat gusket sámegiela hálddašanguvlui.¹ Dát lea dárkileappot čilgejuvvon dokumeanttas Prop. 95 S (2013–2014) *Giældaproposišuvdna 2015*.

Sámegiela leat unnit ja hearakit, erenoamážit oarjilsámegiella ja julevsámegiella. Maŋimus jagiid mii leat oaidnán ahte dađistaga eanet olbmot fárrejit báikegottiin gávpogiidda ja stuorát čoahkkebáikkiide. Nu dat dagaha ahte olmmošlohku mángga sámii guovllus njedjá. Sámiid nuppástuvvan ássanminsttar dagaha ođđa hástalusaid sihke sutnje gii fárre stuorát gávpogii ja gávpotgildii ge, mas ovddasvástádus stuorru duhtadit sámii ássiid dárbbuid.

Ulbmilat ja raporten, strategiiat ja doaibmabijut

Tabella 1 Ulbmilat prográmmakategoriijii 13.60 Sámi ulbmilat

Váldoulbmilat	Oasseulbmilat
1 Sámiid sáhttet sihkkarastit ja ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset	1.1 Servodat mas lea ealli sámegiella 1.2 Bargat dan badjelii ahte sámii geavaheaddjit ožžot seamma buriid bálvalusaid go buot eará ássit 1.3 Viggat bisuhit ja ovddidit sámii ealáhusaid
2 Sámiid servet almmolaš mearridanproseassaide	2.1. Ráđđádallanortnet čadahuvvo beaktilit ja ortnega ulbmila mielde 2.2. Buoridit máhtu hálldahusas ja servodagas sámiiid vuoigatvuodaid, sámii kultuvrra ja sámii servodateallima birra

Váldoulbmil 1 Sámiid besset sihkkarastit ja ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset

Dađistaga eanet mánát šaddet odne bajás lunddolaš sámii identitehtain, ja sápmelašvuotta lea šaddan oinnolat oassin Norgga almmolašvuodas. Orru leamen nu ahte sámegiela ja sámii ášahusaid nanosmahttin lea dehálaš go áigumuš lea duodaštit ja doarjut sámii identitehta ja sámiiid oinnolašvuoda. Jus máhttu sámiiid ja sámii dilálašvuodaid birra lassána servodagas, de sáhttá leat vejolaš geahpedit vealaheami, stirdon guottuid ja negatiiva guottuid. Danne lea dehálaš doarjut doaibmabijuid mat sáhttet buoridit máhtu sámii diliid birra.

¹ Sámegiela hálddašanguvlui gullet Kárašjoga, Unjárgga, Porsáŋgu ja Deanu gielddat ja Guovdageainnu suohkan Finnmarkkus, Gáivuona ja Loabága suohkanat Romssas, Divttasvuona suohkan Nordlándas, ja Snoasa ja Rørvíikka suohkanat Davvi-Trøndelágas.

Raporta

Sámegielaide doaibmaplána lea čalmmustahtán sámegielaide sierranas servodatsurggiin, erenoamážit oahpahusas ja oahpus, almmolaš bálvalus- ja fuollasuorggis ja sámegiela geavaheami ja oidnosii buktimis almmolaš oktavuodain. Doaibmaplána doaibmanáigi lea guhkiduvvon jagi 2016 lohppii, ja áigodaga loahpas galgá ráhkaduvvot loahpparaporta.

Go ollislaš sámepolitihkka ovddiduvvo, de lea dehálaš geahčadit sámi áššiid oktasaš davviriikkalaš perspektiivvas. Suoma, Norgga ja Ruota sáttagottiid gaskasaš šiehtadallamat davviriikkalaš sámekonvenšuvnna birra álggahuvvojedje njukčamánu 2011. Sámediggi ja departemeanttat sohpe giđđat 2014 bargomearrádusa viidásat šiehtallamiid várás, ja Ruotta válddii badjelasas šiehtadallamiid jodihandoaimma jagi 2015.

Strategiijat ja doaibmabijut

Čakčamánu 2014 ráđdehus, ovttasráđiid Sámedikkiin, vuodđudii juhkosa mii galgá geahčadit lágaid, doaibmabijuid ja ortnegiid mat leat sámegielaide várás Norggas. Guovdilis čovdosat galget árvvoštallojuvvot gielddaastusa barggu oktavuodas. Juogus galgá geiget iežas raporta Gielda- ja ođasmahttindepartementii jagi 2016.

Gieldaproposišuvnna árvalusas jagi 2016 dáhttu gielda- ja hálldahuslávdegoddi ráđdehusa jagi 2016 stáhtabušeahas buktit ovdan guovtてgielalašvuoda lassegoluid visogova sámegielaide hálldášanguovllus. Odne ii leat mii ge statistihkaid dahje kártemiid mii dárkilit čájehivččii gieldaid duohta goluid guovtてgielalašvuhtii. Ráđdehus vuordá giellajuhkosa rávvagiid ja guovtてgielalašvuodadoarjaga árvvoštallama ovdalgo mearrida lea go dárbu eambbo kártet man ollu hálldahusguovllu gieldaid lassegolut guovtてgielalašvuhtii leat.

Váldoulbmil 2 Sámit servet almmolaš mearridanproseassaide

Guovdilis sámepolitihkalaš ulbmil lea dat ahte álgoálbmogiin galgá duohta dadjamaš dain mearrádusain mat gusket sidjiide. Jus mearrádusat gusket dušše sámiide, de lea lunddolaš diktít Sámedikki dahkat mearrádusaid. Áššiin main gáibiduvvo ahte stáhtalaš eiseválddit fertejit vihkkeallat beroštusaid ja dahkat loahpalaš mearrádusa, lea dehálaš fuolahit ahte sámit ja sámi beroštusat besset dovddahit oaiviliiddiset ovdal mearrádusa.

Stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš ráđđádallanvuogit geatnegahttet stáhtalaš eiseválddiid gulaskuddat Sámedikkiin go lea sáhka fápmui bidjamis ođđa lágaid dahje čadaheamis doaibmabijuid mat sáhttet njuolga váikkuhit sámi beroštumiide. Ulbmil lea soahpat. Ráđđádallanvuogit leat ovddidan ráđdehusa ja Sámedikki gaskasaš gulahallama ja ovttasbarggu. Eai buot gulaskuddamat loahpahuvo ovttamielalašvuodain, muhto ráđđádallanvuogit dáhkidit ahte stáhtalaš eiseválddit fertejit árvvoštallat Sámedikki oaiviliid.

Raporta

Jagi 2015 lágidii Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta ovttas Sámedikkiin seminára stáhtahálldahusa várás ráđđádallamiid birra. Áigumuš seminárain lei lasihit máhtu ráđđádallanortnega birra ja váikkuhit ulbmillaš ja beaktilis ráđđádallanproseassaide.

Strategiijat ja doaibmabijut

Ráđdehus áigu doalahit ráđđádallanortnega ja áigu bargat dan badjelii ahte ráđđádallanvuogit galget doaibmat ulbmillaččat ja beaktilit. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta áigu, Sámi vuoigatvuodálávdegotti čielggadusa (NOU 2007:13) čuovvoleami oassin, iskat lea go vejolaš

buoridit ráđđádallanortnega, ja dan ge lea go vejolaš beavttálmahttit ráđđádallamiid buot oasehasaide. Dán barggus galgá leat gulahallan Sámedikkiin.

Kap. 560 Sámediggi

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahhta 2015	Árvalus 2016
50	Sámediggi	265 540	276 634	280 233
54	Sámeálbmotfoanda	5 000	5 195	5 345
	Supmi kap. 0560	270 540	281 829	285 578

Sámediggi lea álbmotválljen orgána. Danne ii leat ráđdehusas ovddasvástádus Sámedikki politihkalaš doaimmas dahje mearrádusain maid Sámediggi dahká politihkalaš orgánan. Dattetge lea juohke stáhtarádis vuodđolágalaš ovddasvástádus juolludusain stáhtabušeahτας iežas departementii.

Ollislaš visogova juolludemiin Sámediggái oaččut prentosis *Juolludeamit sámi ulbmiliidda jagi 2016 stáhtabušeahτας*.

Poasta 50 Sámediggi

Vuodđojuolludus galgá ee. gokčat politihkalaš barggu doaimmaheami ja Sámedikki hálddahusa goluid, ja vel gielddaid ja fylkkagielddaid lassegoluid mat bohtet go čuovvolit sámelága giellanjuolggadusaid.

Ráđdehus bidjá ovdan Stuorradiggái stuorradiggediedáhusa juohke jagi Sámedikki doaimma birra. Sámedikki iežas jahkediedáhus biddjojuvvo stuorradiggediedáhusa mielddusin. Diedáhus Sámedikki jagi 2014 doaimma birra raporte mo Sámediggi lea geavahan ruđaid mat juolluduvvojede stáhtabušeahτας.

Bušeahttaárvalus

Prop. 1 S (2014–2015) meannudeami oktavuodas mearriduvvui lasihit juolludeami postii 2 milj. ruvnnuin jus juolludus geahpiduvvo seamma sumiin kap. 2412 Viessobánku, poasttas 01 Doaimmagolut. Lávdegotti eanetlohku bijai eaktun ahte lasiheapmi gusto jahkái 2015, gč. Innst. 16 S (2014–2015) s. 53. Danne evttohuvvo sirdit ruđaid ruovttoluotta Viessobánkui jahkái 2016. Dan geažil árvaluvvo ahte juolludeapmi postii unniduvvo 2 milj. ruvnnuin jus juolludeapmi lasihuvvo seamma sumiin kap. 2412, postii 01, gč. válddahallama kap. 2412, poasttas 01.

Oktiibuot evttohuvvo lasihit juolludusa jahkái 2016 3,6 milj. ruvnnu rájes 280,2 milj. ruvnnu rádjai mas leat mielde rievdadusat maid byrokratiijageahpidan- ja beavttálmahttinodastus ja haddeheivehallan leat dagahan

Poasta 54 Sámeálbmotfoanda

Foanda Norgga Bánkkus loahpahuvvui jagi 2014 ja vuoitomálla sádjái bohte dábálaš jahkásaš juolludusat. Juolludusa ulbmil ii leat rievdaduvvon.

Juolludus galgá geavahuvvot doaibmabijuide mat nannejit sámegielaid ja sámi kultuvrra. Ruđat eai galgga geavahuvvot oktagaslaš buhtadusaide. Sámegielat ja sámi kultuvra leat ain eallimin ja ovdáneamen servodagas.

Sámediggi dat hálddaša juolludusa ja mearrida dárkilat njuolggadusaid ja vuoruha ruhtajuolludusaid hálddašemi ortnega bajimus ulbmila mielde. Sámediggi sáhtá mearridit ahte ruđat mat ovtta jagi eai geavahuvvo, sáhttet ollásit dahje muhtun oassái sirdojuvvojit čuovvovaš jagi bušehtti.

Juolludanmearrádusaid lea vejolaš váidalit hálldahuslága mearrádusaid vuodul ja meannudit sámelága § 2-12 viđat ladđasa mielde. Sámediggi raporte Sámedikki jahkediedáhusas mo ruđat leat geavahuvvon.

Jagi 2014 juolludus lei 5 milj. ruvnnu. Ruđaid geavaheapmi čilgejuvvo dárkileappot diedáhusas Sámedikki jagi 2014 doaimma birra.

Jahkái 2016 árvaluvvo 5,3 milj. ruvdnosaš juolludus mas leat mielde rievdadusat maid byrokratiijageahpidan- ja beavttálmahttinodastus ja haddeheivehallan leat dagahan.

Kap. 3560 Sámediggi

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahhta 2015	Árvalus 2016
95	Sámeálbmotfoandda foandakapitála	75 000		
	Supmi kap. 3560	75 000		

Poasta heaittihuvvui jagi 2015.

Kap. 561 Juolludeamit sámi ulbmiliidda

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahhta 2015	Árvalus 2016
50	Sámi allaskuvla	6 403	5 494	5 600
51	Divvun	5 609	5 794	6 900
72	Sámegiella, diehtjuohkin jna.	4 717	3 900	3 000
	Supmi kap. 0561	16 729	15 188	15 500

Poasta 50 Sámi allaskuvla

Juolludus galgá geavahuvvot Sámi statistihka fágalaš guorahallanjoavkku, Sámi ofelaččaid ja Árbediehtu-prošeavtta doibmii.

Sámi allaskuvla doaimmaha mánga barggu Gielda- ja ođasmahttindepartemeantta ovddas. Allaskuvla lea *Sámi statistihka fágalaš guorahallanjoavkku* čállingoddi ja *Sámi ofelaččaid* ortnega čállingoddi. Dasto lea allaskuvllas doaibmamuš sámi árbedieđu duodašteamis ja gaskkusteamis, mii lea Árbediehtu-prošeakta.

Jahkái 2016 árvaluvvo 5,6 milj. ruvdnosaš juolludus mas leat mielde rievdadusat maid byrokratiijageahpidan- ja beavttálmahttinodastus ja haddeheivehallan leat dagahan.

Poasta 51 Divvun

Juolludus galgá geavahuvvot jodihit divvuma, giellateknoguovddáža Romssa universitehtas. Ođđaáigásaš giellateknologiija lea eaktun dasa ahte sámegiela galget ceavzit geavahusgiellan dálá servodagas.

Divvun lea jgi 2014 ovddidan ja almmuhan sámii boallobeavdeáhpaid iPhone, iPad ja Android-telefuvnnaid várás. Oarjilsámi giellaoahpahusáhppa Gielese ja web-áhppa Sáni.org (mat addet geavaheaddjái vejolašvuoda geavahit sátnegirjiid ja terminologiijaid) almmuhuvvojedje maidái jagi 2014. Dan lassin lea Divvun joatkán barggu stávendárkkistemiin, giellaoahppodárkkistemiin ja hállansyntesain (teavsttain hállamii web-siidduin).

Divvun háliida ovddidit prográmma davvisámegiela giellaoahppodárkkisteami várás. Grammatihkkaprográmma dahká sámegiela geavaheddjiide álkibun čállit sámegillii ja dainna lágiin addit sámegiela giellada seamma teknologalaš vejolašvuodaid go daid mat dárogela geavaheddjiin leat. Danne árvaluvvo lasihit juolludusa 1 milj. ruvnnuin jus seammás unniduvvo juolludus seamma sumiin kap. 561, poasttas 72, gč. válddahallama poasttas 72.

Oktiibuot evttohuvvo lasihit juolludusa jahkái 2016 1,1 milj. ruvnnu rájes 6,9 milj. ruvnnu rádjai mas leat mielde rievdadusat maid byrokratiijageahpidan- ja beavttálmahttinodastus ja haddeheivehallan leat dagahan.

Poasta 72 Sámegeiella, diehtujuohkin jna.

Juolludanortnega ulbmil lea buoridit sámegiela geavaheami dainna lágiin ahte giela galgá šaddat vejolaš geavahit almmolaččat, ahte galget šaddat eanet sámegielalaččat, ahte eanet dieđut juhkkovuođot sámiiide sámegillii ja ahte eanet dieđut sámiiid dilálašvuodaid birra juhkkovuođot Norgga álbmogii muđuid. Ealli sámegiella ja sámii kultuvra leat geavahusas servodagas ja sámii ássit ožžot buoriid ja seamma buoriid bálgalusaid go riikka ássit muđuid.

Hálddašeapmi doarjjaruđaid osiin fápmuduvvo Nordlándda fylkkamánii, geas lea ovddasvástádus Sámegeiela doaimmaplána mángga doaimmabijus. Doarjjaruđat addovuođot gielladoaimmabijuide main oarjilsámegiela ja julevsámegiela doaimmabijut erenoamážit deattuhuvvojit.

Nuortasámi musea oázžu maid doarjaga dán poasttas prošehtii Ráđjarastideaddji nuortalašgiella.

Ruhtadoarjaga geavahangáibádušat bohtet ovdan juolludusreivviin. Doarjavuošastáiváldit doaimmahit raportta ja rehketdoalu maŋimustá njukčamánu 31. b. čuovvovaš jagi.

Jagi 2014 ruhtadoarjagiid juogadeamis vuoruhuvvojedje oarjilsámegiela ja julevsámegiela doaimmabijut, 2,65 milj. ruvnnuin. Dan lassin juolluduvvojedje ruđat ráhkadit sámii hálddahussátnegirji Romssa universitehtas, Nuortasámi musea prošehtii Ráđjarastideaddji nuortalašgiella, Nordlándda fylkkamánne Bargu sámii áššiiguin fylkkamánneámmáhis nammasaš prošeavtta loahpaheapmái ja sihkkarastit viidásat barggu man ulbmil lea láhčit dilálašvuodaid sámegiela geavaheapmái almmolaš hálddahas.

Árvaluvvo ahte poastta juolludus unniduvvo 1 milj. ruvnnuin ja seammás lasihit juolludusa seamma sumiin kap. 561, poasttas 51, gč. válddahallama poasttas 51. Oktiibuot evttohuvvo 3 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2016.

Kap. 562 Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš

(1 000 ruvnuid
mielde)

Poasta	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahtta 2015	Árvalus 2016
01	Doaibmagolut	4 204	3 097	3 164
21	Erenoamáš doaibmagolut, <i>sirdin vejolaš</i>	2 144	1 998	2 046
	Supmi kap. 0562	6 348	5 095	5 210

Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddážiin áigumuš lea buoridit olbmuid máhtu sámi vuoigatvuodaid ja álgoálbmotvuoigatvuodaid birra ja olbmuid áddejumi dain. Gáldu lea fágalaččat iehčanas ásašus mii mearrida iežas ulbmiliid ja makkár gáibádusat galget lea bohtosiidda daid rájaid siskkobealde maid Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta mearrida, ja stivra lea guovddáža bajimus orgána. Norgga riikkalaš olmmošvuoigatvuodaid ásašusa ásaheami oktavuodas galgá leat proseassa mas oktavuodas ja ovttasbargu Gálduin árvoštallojuvvo, fuolahat dihtii álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuoda, gč. Innst. 216 L (2014–2015) *Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter*.

Poasta 01 Doaibmagolut

Juolludus galgá gokčat Gáldu jagi 2016 doaimma.

Gáldu lea ođasmahttimin iežas neahttauskkádaga álgoálbmotvuoigatvuodaid diehtujuohkima várás, galdu.org., juksan dihtii iežas sierranas ulbmiljoavkkuid. Gáldu almmuha áigečálaráiddu Gáldu Čála – namalassi áigečállaga mii lea referánsačála dutkiid, studeantaid ja earáid várás geat barget áigeaguovdilis sámiide ja álgoálbmogiidda guoski rievttálaš čuolbmačilgehusaiguin. Gáldu searvá ártjajalaččat riikkaidgaskasaš mekanismaide, maid logus lea ONa Bissovaš forum álgoálbmotáššiid várás (UNPFII) ja Álgoálbmotvuoigatvuodaid áššedovdi mekanisma (EMRIP). Muđuid Gáldu lágida semináraid, doallá ovdaságaid ja váldá oasi fierpmádagain čohkken dihtii ja systemáhtalaččat ordnen dihtii dieđuid mat gullet álgoálbmotvuoigatvuodaid áššesuorgái.

Evttohuuvvo 3,2 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2016 mas leat mielde rievdadusat maid byrokratiijageahpidan- ja beavttálmahttinodastus ja haddeheivehallan leat dagahan.

Evttohuuvvo ahte lea vejolaš geavahit eambbo ruđa go dan mii lea juolludusas jus lasseboadut seamma sumiin bohtet kap. 3562, poasttas 02, gč. árvalusa latiinnalogu II mearrádussii.

Poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut, sirdin vejolaš

Poasta gokčá goluid olgguldasat ruhtaduvvon prošeavttaid oktavuodas mat ruhtaduvvojit kap. 3562, poasttas 02.

Evttohuuvvo 2 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2016 mas leat mielde rievdadusat maid byrokratiijageahpidan- ja beavttálmahttinodastus ja haddeheivehallan leat dagahan.

Evttohuuvvo ahte lea vejolaš geavahit eambbo ruđa go dan mii lea juolludusas jus lasseboadut seamma sumiin bohtet kap. 3562, poasttas 02, gč. árvalusa romalogu II mearrádussii.

Kap. 3562 Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahtta 2015	Árvalus 2016
02	Máנגgalágan boadut	2 528	2 000	2 046
16	Váhnenruđaid buhtadeapmi	346		
18	Buohcuvuodaruđaid buhtadeapmi	331		
	Supmi kap. 3562	3 205	2 000	2 046

Poasta 02 Máנגgalágan boadut

Poasta siskkilda ee. juolludeami Olgoriikadepartemeanttas ja prošeavttaid main lea olgguldas ruhtadeapmi. Gullevaš golut merkejuvvojit kap. 562, postii 21.

Evttohuvvo 2 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2016.

Kap. 563 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahtta 2015	Árvalus 2016
01	Doaibmagolut	4 640	4 246	5 862
21	Erenoamáš doaibmagolut, <i>sirdin vejolaš</i>	1 787	2 498	2 557
	Supmi kap. 0563	6 427	6 744	8 419

Gullá jahkái 2015: Stuorradikki mearrádusas geassemánu 19. b. 2015 lasihuvvui posta 01 0,928 milj. ruvnnuin 5,174 milj. ruvdnui, gč. Prop. 119 S (2014–2015) ja Innst. 360 S (2014–2015).

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, mii lea Guovdageainnus, lea fágalaččat iešmearrideaddji ásaš mii mearrida iežas ulbmiliid ja bohtosiid gáibádusaid daid rájáid siskkobealde maid Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta mearrida. Bargu galgá sin várás leat guđet leat ealáhusdoaibmit, almmolaš eiseválddit, dutkanbirrasat ja eará fágabirrasat ja vel riikkaidgaskasaš organisašuvnnat ja ovttasbargoorgánat. Stivra lea guovddáža bajimus orgána.

Poasta 01 Doaibmagolut

Juolludus galgá gokčat Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáža doaimma jagi 2016. Guovddáš oázžu lassin prošeaktadoarjagiid eará oasseruhtadeddjiin sihke Norggas ja olgoriikkas.

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš ovddidii jagi 2014 ain eambbo iežas álgoálbmotovttasbarggu Ruošša, Kiinná, Mongolia, Suoma, Ruota ja Norgga ásašusaiguin, organisašuvnnaiguin ja boazodoalloálbmogiiguin. Álbmogis-álbmogii-ovttasbarggus davviguovlluin guovddáš lea ovttas Boazodoalloálbmogiid máilmmeorganisašuvnnain álggahan prošeavttaid mat deattuhit báikkálaš máhttoovddideami, ee. Árktalaš rádi ja UNEP bokte. Guovddáš dieđiha ahte leat stuorra nuppástusat Árktisa álgoálbmotservodagain dálkkádatnuppástusaid geažil ja industriijahuksemiid geažil.

Bušeahhtaárvalus

Norgga veterinearaallasuvlla oddasisorganiserema geažil, man boadus lei ahte dat dadjat juo šattai oassin Norgga biras- ja biodiedalaš universitehtain (NMBU), sirdojuvvui okta professorvirgi NMBUs Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddášii (80 pst.) ja Sámi allaskuvlii (20 pst.) jagi 2015. Dan virgeoasi ovddas mii biddjojuvvui Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddášii, sirdojuvvui 578 000 ruvnnu Máhttodepartemeanttas Gielda- ja ođasmahttindepartementii, gč. Prop. 119 S (2014–2015) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2015* ja Innst. 360 S (2014–2015). Ollesjagi doaimma 2016 gokčama dihtii evttohuvvo ahte 1,19 milj. ruvnnu sirdojuvvojit Máhttodepartemeanttas kapihttalas 260 Universitehtat ja allaskuvllat, poasttas 50 Stáhtalaš universitehtat ja allaskuvllat kap. 563, postii 01.

Juolludeapmi evttohuvvo dasto lasihuvvot 350 000 ruvnnuin gokčan dihtii viessoláiggu mii guoská olggosláigohuvvon lanjaide. Golut leat seamma stuorrát go lassánan boadut kap. 3563, ođđa poasttas 03, gč. válddahallama kap. 3563, poasttas 03.

Oktiibuot evttohuvvo lasihit juolludusa jahkái 2016 1,6 milj. ruvnnu rájes 5,9 milj. ruvnnu rádjai mas leat mielde rievdadusat maid byrokratiijageahpidan- ja beavttálmahttinodastus ja haddeheivehallan leat dagahan.

Evttohuvvo ahte lea vejolaš geavahit eambbo ruđa go dan mii lea juolludusas jus lasseboadut seamma sumiin bohtet kap. 3563, poasttas 03, gč. árvalusa latiinnalogu II mearrádussii.

Poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut, sirdin vejolaš

Poasta gokčá goluid mat gullet olgguldaset ruhtaduvvon proševttaide. Juolludus evttohuvvo bisuhuvvot seamma dásis boahtjuolludus kap. 3563, poasttas 02. Evttohuvvo 2,6 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2016 mas leat mielde rievdadusat maid byrokratiijageahpidan- ja beavttálmahttinodastus ja haddeheivehallan leat dagahan.

Evttohuvvo ahte lea vejolaš geavahit eambbo ruđa go dan mii lea juolludusas jus doarvái buhttenboadut bohtet kap. 3563, poasttas 02, gč. árvalusa latiinnalogu II mearrádussii.

Kap. 3563 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Namma	Rehketdoallu 2014	Sáldejuvvon bušeahhta	
			2015	Árvalus 2016
02	Máŋggalágan boadut	2 371	2 500	2 557
03	Láigohanboadut			350
18	Buohcuvuodaruđaid buhtadeapmi	74		
Supmi kap. 3563		2 445	2 500	

Poasta 02 Máŋggalágan boadut

Boah topoasta gusto daid proševttaid olgguldaset ruhtadeapmái mat čađahuvvojit Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáša namas, gč. válddahallama kap. 563, poasttas 21. Gullevaš golut biddjojuvvojit kap. 563, postii 21. Evttohuvvo 2,6 milj. ruvdnosaš juolludus jahkái 2016.

Poasta 03 (ođđa) Láigohanboadut

Dannego Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš láigoha earáide guoros kontorlanjaid Diehtosiida nammasaš dieđaviesus Guovdageainnus, de ásahuvvui jagi 2015 boah topoasta 03 Láigohanboadut kapihttalii 3563 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš láigohanboaduid bruttobušehttema várás.

Árvaluvvo ahte poasta jotkojuvvo jahkái 2016 350 000 ruvdnosaš juolludemiin, gč. válddahallama kap. 563, poasttas 01.